

**Frivillighet
Norge**

Rapport

**Frivillige innvandrersorganisasjoners
rammevilkår og erfaringer med
tilskuddsordninger**

Frivillighet Norge 2020

Innhold

1 Innledning	3
1.1 Sentrale funn	4
Mangler stabilitet og forutsigbarhet	4
Krevende søknadsprosess	4
Innvandrerorganisasjoner faller utenfor	5
1.2 Kort beskrivelse av deltakerorganisasjonene	5
1.3 Rapportens struktur	6
2 Metode	6
3 Analyse av intervju	7
3.1 Ustabilitet og uforutsigbarhet	7
3.2 Erfaring med tilskuddsordninger	8
Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet	8
Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner	9
3.3 Forholdet til myndighetene	9
4 Analyse av spørreundersøkelse	10
4.1 Tilskuddsordninger	10
Nasjonale tilskuddsordninger	10
Eksempler på hvilke tilskuddsordninger respondentene benytter	12
Krav om nasjonalt nedslagsfelt og lokal aktivitet	13
4.2 Forholdet til myndighetene	14
4.3 Søknadsprosessen	15
4.4 Rekruttering av ansatte	18
4.5 Rekruttering av frivillige	18
4.6 Rekruttering av medlemmer	19
4.7 Inntekter og utgifter	19
4.8 Andre utfordringer	23

5 Oppsummering av sentrale funn	23
6 Konklusjon og innspill på bakgrunn av funnene	25

Figur 1: Resultatene fra Innvandrersorganisasjoner på spørsmålet «Under har vi noen eksempler på nasjonale støtteordninger, benytter dere noen av disse?»	11
Figur 2: Resultatene fra Kontrollgruppen på spørsmålet «Under har vi noen eksempler på nasjonale støtteordninger, benytter dere noen av disse?»	11
Figur 3: Resultatene fra Innvandrergruppen og Kontrollgruppen på spørsmålet «Noen støtteordninger krever lokal aktivitet, har dere opplevd utfordringer med dette?»	13
Figur 4: Resultatene fra Innvandrergruppen og Kontrollgruppen på spørsmålet «Noen støtteordninger krever nasjonalt nedslagsfelt, har dere opplevd utfordringer med dette?»	13
Figur 5: Resultatene fra innvandrergruppen og kontrollgruppen på påstanden «Myndighetene forsøker å styre hvilke aktiviteter vi skal holde på med, gjennom støtteordningene»	14
Figur 6: Resultater fra de små innvandrersorganisasjonene på påstanden «Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»	16
Figur 7: Resultatene fra de store innvandrersorganisasjonene på påstanden «Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»	16
Figur 8: Resultatene fra små organisasjoner i kontrollgruppen på påstanden «Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»	17
Figur 9: Resultatene fra de store organisasjonene i kontrollgruppen på påstanden «Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»	17
Figur 10: Resultater fra innvandrersorganisasjoner på spørsmålet «Hvordan skaffer dere inntekter til aktiviteter?»	20
Figur 11: Resultater fra kontrollgruppen på spørsmålet «Hvordan skaffer dere inntekter til aktiviteter?»	21
Figur 12: Resultatene fra innvandrergruppen og kontrollgruppen på spørsmålet «Har dere opplevd at medlemmer ikke har råd til å betale kontingent?»	21

1 Innledning

Frivillighet Norge er frivillig sektors interessepolitiske samarbeidsforum. Vi har over 330 medlemsorganisasjoner fra hele bredden av frivillig sektor. Gjennom Frivillighet Norge har frivillige organisasjoner et talerør til politikere og myndigheter. Vårt mål er større rom for frivilligheten. Det betyr at vi jobber for å bedre rammevilkårene fra det offentlige, økt samarbeid mellom frivillige organisasjoner, enklere byråkrati og bedre verktøy for å drive frivillige organisasjoner.

Høsten 2019 satte Frivillighet Norge i gang en undersøkelse for å kartlegge innvandrersorganisasjoners erfaringer med tilskuddsordninger. Bakgrunnen var signaler fra frivillige innvandrersorganisasjoner om at deres rammebetingelser er utfordrende, særlig med tanke på muligheter for å kunne søke om støtte. Forenkling og forutsigbarhet for frivillig sektor er et av de sentrale spørsmålene Frivillighet Norge jobber med. I Frivillighetsmeldingen har Regjeringen lovet en forenklingsreform for frivilligheten. Det skal være enkelt å starte og drive en frivillig organisasjon. Det skal være enkelt for frivillige organisasjoner å søke, ta imot og rapportere på offentlig støtte.¹ Forenklingsreformen må favne alle organisasjoner. Tiltak for forenkling må bygge på organisasjonenes erfaringer og behov. Spørsmål vi ønsket oss mer kunnskap om var om utfordringene innvandrersorganisasjoner opplever skiller seg fra utfordringene som går igjen i sektoren. Et viktig aspekt i denne sammenhengen er og om innvandrersorganisasjonenes erfaringer med tilskuddsordninger tyder på at ordningene er utformet slik at særlig innvandrersorganisasjoner faller utenfor. Tilskuddsordninger som fungerer godt for alle er viktig.

Resultatene fra undersøkelsen skal brukes i arbeidet med å forbedre betingelsene og som grunnlag for hva som kan gjøres politisk for forenkling for frivillige organisasjoner, og for innvandrersorganisasjoner spesielt. Det er også et mål å bruke kunnskapen til å se på hvordan vi kan utvikle vårt informasjonsarbeid og kurstilbud for å nå flere innvandrersorganisasjoner.

Undersøkelsen besto av dybdeintervju med utvalgte innvandrersorganisasjoner, samt en spørreundersøkelse som ble sendt ut til innvandrersorganisasjoner og en kontrollgruppe bestående av organisasjoner som ikke regnes som innvandrersorganisasjoner. Undersøkelsen er gjennomført av Ingvild Christensen og Frivillighet Norge. Vi retter en stor takk til alle som svart på spørsmålene våre og delt sine erfaringer.

¹ Les mer om Frivillighet Norges krav til forenkling her <https://www.frivillighetenorge.no/politikk/forenklingsreform-for-frivilligheten>

1.1 Sentrale funn

Under følger en kort omtale av det mest sentrale funnene. Vi presenterer en bredere oppsummering av funn i kapittel 5.

Mangler stabilitet og forutsigbarhet

En gjenganger i intervjuene og spørreundersøkelsen var at organisasjonene har utfordringer med stabilitet og forutsigbarhet. Innvandrersorganisasjonene er i stor grad finansiert av prosjekttilskudd og driften er avhengig av hvor mye tilskudd de mottar hvert år. Tilskudd til prosjekter gis vanligvis for ett år om gangen. Dette gjør oppstart av aktiviteter uforutsigbart dersom man ikke har andre midler man kan ta i bruk mens man venter på svar på søknader. Organisasjonene kan ikke ta for gitt at de vil få midler og opplever ofte at de ikke vet når de vil få svar.

En annen utfordring er at svar på søknader kommer sent på året. Søknadsfristene er stort sett mellom desember og april, mens svar på søknader og midlene på konto gjerne ikke kommer før i mai/juni, og da med krav om at alle midlene skal brukes i løpet av kalenderåret.

Konsekvensen er da at det kun er midler til aktivitet, lønn og drift i andre halvår. Noen organisasjoner sier også at det fører til at de må gjennomføre aktivitet de hadde planlagt for hele året i løpet av høsten og at det dermed blir et stort arbeidspress da.

Krevende søknadsprosess

Undersøkelsen viser at innvandrersorganisasjoner i langt mindre grad benytter seg av tilskuddsordninger som momskompensasjon, støtte til kurs fra studieforbund og grasrotmidler, som er en viktig kilde til finansiering av aktiviteter og drift av organisasjonen i frivillig sektor. Innvandrersorganisasjoner oppgir i større grad utfordringer med å passe inn i tilskuddsordninger med krav om lokal aktivitet og ordninger med krav om å ha et nasjonalt nedslagsfelt.

Arbeidet med søknader oppleves som utfordrende. Å gjøre seg kjent med tilskuddsordninger, offentlig forvaltning og hvordan frivillige organisasjoner i Norge tradisjonelt er bygget opp er krevende både med tanke på tidsbruk og kompetanse. En av innvandrersorganisasjonene vi snakket med beskrev dette som et dilemma. Organisasjonen ønsker å aktivisere et bredt mangfold av ansatte og frivillige, og særlig de som kanskje ikke får muligheten andre steder. De trenger at brukerne og medlemmene av organisasjonen kjenner seg igjen i de ansatte. Det byråkratiserte språket som gjerne brukes i tilskuddsordninger blir fort en terskel, noe som skaper behov for ansatte med språkkompetanse og erfaring fra å skrive søknader. Med lite

midler til drift kan det bli vanskelig å prioritere mellom disse hensynene. Uforutsigbarhet knyttet til finansiering gjør det også vanskelig å beholde ansatte med erfaring fra frivillig arbeid og søknadsskriving.

Innvandrerorganisasjoner faller utenfor

Mange av utfordringene har vist seg å være like mellom innvandrerorganisasjonene og organisasjonene i kontrollgruppen. Men på flere viktige områder opplever innvandrerorganisasjonene større utfordringer, og det er særlig de minste innvandrerorganisasjonene som^[66] har størst utfordring med søknadsskriving og kjennskap til relevante tilskuddsordninger. Innvandrerorganisasjonene svarer i større grad at de opplever at myndighetene forsøker å styre hvilke aktiviteter de skal holde på med gjennom tilskuddsordningene. De kjenner ikke til like mange tilskuddsordninger og søker i langt mindre grad offentlig støtte enn kontrollgruppen i denne undersøkelsen. Det er sannsynlig at de går glipp av en rekke muligheter til å jobbe for sine mål og å utvikle organisasjonen om rammebetingelsene i sektoren favnet bredere enn de gjør i dag.

1.2 Kort beskrivelse av deltakerorganisasjonene

Innvandrerorganisasjonene som har deltatt i denne kartleggingen varierer med hensyn til aktiviteter og mål, men har til felles at de bidrar til integrering og kulturformidling. De har et bredt spekter av aktiviteter som språkopplæring, kulturelle og sportslige fritidsaktiviteter, ulike kurs og formidling. De jobber med et mangfold av temaer som å bryte ned tabuer og bygge broer mellom kulturer, fremme likestilling blant minoritetskvinner, psykisk helse og rusproblematikk blant innvandrere, hjelpe til barn og unge med funksjonsnedsettelse og kjønnslemlestelse. De fleste organisasjonene er åpne for alle som ønsker å delta, mens noen av organisasjonene retter seg mot spesifikke målgrupper som for eksempel eldre.

Organisasjonene er viktige for medlemmene, både som trygge møtesteder og en plass å få hjelp til å komme ut i arbeid eller lære om det norske samfunnet.

Respondentene i kontrollgruppen er plukket ut i samme områdene som innvandrerorganisasjonene, og består av både regionale og lokale organisasjoner. De varierer i størrelse, hvor lenge de har eksistert og formål. De driver med blant annet dyrevern, idrett, kor og andre kulturelle og musikalske aktiviteter, friluftsliv, psykisk helse og rusforebygging. Majoriteten av organisasjoner som har svart på undersøkelsen, både blant innvandrerorganisasjonene og kontrollgruppen har medlemmer. I kontrollgruppen har 51 respondenter svart at organisasjonen deres har medlemmer, noe som utgjør 96 %. Blant

innvandreroorganisasjonene har 59 av respondentene svart at de har medlemmer, noe som utgjør 92 %.

1.3 Rapportens struktur

Først beskriver vi undersøkelsen og analysemetoder. Deretter følger analysen av intervjuene og spørreundersøkelsen. Noen av resultatene fra intervjuene vil bli beskrevet sammen med spørsmål fra spørreundersøkelsen, der svar fra intervjuene utdyper temaet. Til slutt oppsummerer vi funnene og konkludere med våre innspill til videre arbeid.

2 Metode

Vi gjennomførte dybdeintervju med 5 ulike innvandreroorganisasjoner som er medlemmer av Frivillighet Norge høsten 2019. I valg av organisasjoner la vi vekt på at organisasjonene skulle være ulike med tanke på formål, aktiviteter og omfang. Intervjuene varte omtrent 30 minutter i gjennomsnitt. Intervjuene gav oss svar på spørsmålene og bakgrunn for spørsmålene i spørreundersøkelsen som ble sendt ut. Vi fikk svar fra 23 byer og tettsteder, fordelt på alle landsdeler.

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til et større antall innvandreroorganisasjoner og en kontrollgruppe av frivillige organisasjoner. Vi fikk 50 fullførte og 17 delvis fullførte svar fra innvandreroorganisasjonene, og 46 fullførte og 7 delvis fullførte svar fra kontrollgruppa. Hensikten med å ha en kontrollgruppe var å sammenligne innvandreroorganisasjonenes og de mer tradisjonelle organisasjonenes opplevelse av rammevilkårene. I tillegg til å sammenligne innvandreroorganisasjonene med kontrollgruppen, har vi også sett på om det er forskjeller mellom store og små organisasjoner innad i de to gruppene. Respondentene ble spurt om å oppgi omtrent hvor mange medlemmer de har, og fikk valget mellom «under 50», «50-100», «100-200», «over 200» og «vet ikke/ønsker ikke å svare». Vi har definert store organisasjoner som de med «100-200» og «over 200» medlemmer, mens de med «under 50» og «50-100» medlemmer havner i kategorien liten organisasjon. I de tilfellene hvor vi har sammenlignet mellom størrelsene på organisasjonen har vi filtrert svarene til henholdsvis de store og små organisasjonene, mens vi har utelatt de som har svart «vet ikke/ønsker ikke å svare», som utgjør 2% i kontrollgruppen og 4% blant innvandreroorganisasjonene. Ellers har vi ikke utelatt noen respondenter i analysen når vi sammenligner kontrollgruppen med innvandreroorganisasjonene, uavhengig av størrelse.

3 Analyse av intervju

Intervjuene ble gjennomført ved personlig oppmøte der det var mulig, og ellers over telefon. Intervjuet hadde semi-strukturert form, med noen forberedte spørsmål på forhånd, men det var åpent for at respondenten kunne fortelle om ting utover det som var planlagt, samt svare på oppfølgingsspørsmål. Formålet med intervjuet var å få bedre kunnskap om de utvalgte innvandrersorganisasjonenes opplevelse av tilskuddsordningene de benytter seg av. Intervjuobjektene ble først stilt noen generelle spørsmål om organisasjonen og dens aktiviteter. Videre ble de spurt om organisasjonens inntekter og utgifter, hvilke tilskuddsordninger de bruker, om tilskuddsordningene er enkle å bruke, og om de opplever at ordningene legger til rette for aktivitetene de ønsker å drive med. Deretter ble de spurt om de mente at tilskuddsordningene ga dem tilstrekkelig med midler og hvilke erfaringer de har med ordningene som retter seg spesifikt mot innvandrersorganisasjoner. Vi var også interessert i å høre hvordan de opplever selve prosessen med å søke midler og om de hadde noen innspill til hvordan man eventuelt kunne forbedret denne.

3.1 Ustabilitet og uforutsigbarhet

Et fellestrekk mellom flertallet av intervjuene var opplevelsen av liten stabilitet og en hverdag preget av uforutsigbarhet. Dette var særlig knyttet til erfaring med at prosjektmidlene organisasjonene søker på blir tildelt sent på året, for eksempel mens de ansatte har sommerferie. Eksempler som ble nevnt var BUFDIRS tilskuddsordning for Familie- og likestillingspolitiske tiltak, hvor midlene ikke kom før i slutten av mai, Miljødirektoratets tilskudd til friluftsliv for innvandrere kom i slutten av april, mens Velferdsetatens tilskudd til inkluderingstiltak i Oslo kom i slutten av juni. I disse ordningene er det også et krav at prosjektene man har søkt om midler til må avsluttes innen 31.12 hvert år.

Denne situasjonen fører til at organisasjonene får veldig mye å gjøre på høsten, for da skal de gjennomføre aktiviteter og prosjekter som de har planlagt for et helt år. Uforutsigbarheten ble også sett i sammenheng med at det ikke er lett å forutsi hvor stort tilskudd man får fra år til år, og fra prosjekt til prosjekt. For noen organisasjoner har dette ført til at de har lagt seg på et visst aktivitetsnivå, og når de ikke har fått de trengte for å kunne gjennomføre alt de hadde planlagt sett seg nødt til å ta fra midler som egentlig skulle vært brukt til drift.

Det ble videre trukket frem at denne uforutsigbarheten går ut over muligheten for å ha en stabil stab, og det var vanlig med gjennomtrekk blant de ansatte. En konsekvens av det er at man mister nettverk og kontakter som enkelte ansatte har. På spørsmål om hvordan dette

kunne bøtes på ble det fremstilt ønske om å kunne søke for flere år av gangen, for eksempel for to eller tre år. Dette vil gi større forutsigbarhet til å planlegge og gjennomføre aktiviteter. Flerårig støtte vil også frigjøre tid og ressurser organisasjonene bruker på søknadsskriving, rapportering og administrasjon slik at de kan bruke mer tid på aktiviteter og prosjekter. Samtidig hadde de vi intervjuet forståelse for at det er veldig mange organisasjoner «om beinet» når det gjelder midlene som er særlig målrettet mot innvandrersorganisasjoner, for eksempel fra Velferdsetaten i Oslo kommune. Organisasjonene er innforstått med at det ikke bare er enkelt å behandle alle søknadene som kommer hvert år, og at det skal en del til for å bli kjent med organisasjonene. I den forbindelse ble det trukket frem at man kanskje kunne vise de mer etablerte organisasjonene tillit, gjerne gjennom en prøveordning hvor man kan søke om midler for flere år av gangen.

Mangel på frie midler og midler til drift gjør at organisasjonene blir bundet tett til formålet i prosjekttilskuddsordningene de kan søke og får midler fra. Det de får gjennom disse ordningene dekker ikke alt de ønsker å jobbe med. I tillegg til å skape en ustabil ramme for ansatte og ivaretagelse av frivillige er det vanskelig å finne midler til å ivareta selve organisasjonen, eksempelvis gjennomføring av årsmøter.

3.2 Erfaring med tilskuddsordninger

Å lære om innvandrersorganisasjoners erfaringer med tilskuddsordninger er et av de viktigste målene med undersøkelsen. Intervjuene gav oss mulighet til å gå litt i dybden på et par av ordningene som har som mål å blant annet bidra med driftsmidler til innvandrersorganisasjoner. En gjennomgående utfordring er at tilskuddsordningene ikke er tilgjengelig for bredden av innvandrersorganisasjonene.

Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet

Ordningsen «Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet» er en ordning for støtte til drift av nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet. Formålet er bedre kunnskap om integrering i befolkningen, om integreringsprosessen og økt tillit, deltakelse og representasjon i det norske samfunnet blant innvandrere. Man kan ikke søke på midlene og det er Stortinget som vedtar hvilke organisasjoner som mottar tilskudd. I et av intervjuene kom det frem at ordningen oppfattes^[OBJ] noe kontroversiell. Dette ble begrunnet med at ordningen er politisk styrt, og det ble stilt spørsmål ved om den ikke heller burde være administrativt styrt. Det ble også gitt uttrykk for en opplevelse av at tilskuddet går til opprettelsen av^[OBJ] nye

organisasjoner, fremfor å støtte organisasjoner med samme formål som allerede finnes, og at man må lobbe og ha politiske støttespillere for å komme i betraktning for denne ordningen.

Det at ordningen er politisk heller enn administrativt styrt, kan også føre til uforutsigbarhet for de som er inne i ordningen, siden hvem som får beslutte fra år til år og ulike politiske sammensetninger har ulike preferanser.

Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner

«Tilskuddet til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner» forvaltes av IMDi og 20 utvalgte kommuner. Tidligere forvaltet fylkeskommunene den delen av ordningen som inneholdt driftsmidler til innvandrersorganisasjoner og integreringsaktiviteter lokalt, mens IMDi forvaltet en rekke andre formål. Med overgangen til 20 utvalgte kommuner mistet innvandrersorganisasjoner i resten av landet muligheten til å søke på disse midlene. Fra 2020 er enda flere av formålene i ordningen lagt til de 20 kommunene, og IMDi forvalter nå bare tilskudd til nasjonale prosjekter. Endringene har gitt utfordringer. For eksempel fortalte en av organisasjonene at de nå må søke sentralt til IMDi, og i tillegg søke lokalt til tre kommuner. Det vil si at de nå må jobbe med fire søknader, fire rapporter og fire regnskap, som tidligere var samlet inn under en ordning. Omleggingen har også ført til mindre fleksibilitet når man blir kontaktet av kommuner som ønsker organisasjonens kompetanse, men som ikke selv lengre har midler. På den måten blir organisasjoner som ønsker å nå ut nasjonalt mere bundet, og det oppleves som at arbeidet som gjøres i innvandrersorganisasjoner blir mer utilgjengelig.

En av innvandrersorganisasjonene vi pratet med fortalte at omleggingen hadde resultert i mindre støtte enn hva de tidligere fikk. Dette begrunnet de med at de som landsdekkende organisasjon ikke lengre kan søke sentralt, men må søke til den kommunen de har base i.

3.3 Forholdet til myndighetene

I intervjuene ble også mangelen på muligheter til å påvirke berørt. Det ble trukket frem at organisasjonene har mulighet til å kommentere på høringer, men at dette også krever ressurser. Mangel på ressurser fører til at de må prioritere hardt hvilke høringer de skal gi innspill på. Det ble videre uttrykt en opplevelse av at når det arrangeres ulike integreringskonferanser fra det offentlige, så blir ikke innvandrersorganisasjoner inkludert i arrangementen. I et av intervjuene ble det dessuten påpekt at det mangler et samarbeidsforum hvor organisasjonene og myndighetene kan møtes og samarbeide om saker som angår frivillige innvandrersorganisasjoner. Dette ses ikke minst i sammenheng med høringer, som

ikke alle organisasjoner har kapasitet til å delta i, og som er en jobb organisasjonene må gjøre uten at de får midler til det.

4 Analyse av spørreundersøkelse

I spørreundersøkelsen som ble sendt ut før jul fikk deltakerne spørsmål om hvor de har aktivitet, hvilken type organisasjon de svarer på vegne av, samt organisasjonens mål og aktiviteter. Videre spurte vi om hvorvidt de har medlemmer, samt hvor stor medlemsmassen til organisasjonen er, før vi gikk mer inn på spørsmål om inntekt, utgift og tilskuddsordninger.

4.1 Tilskuddsordninger

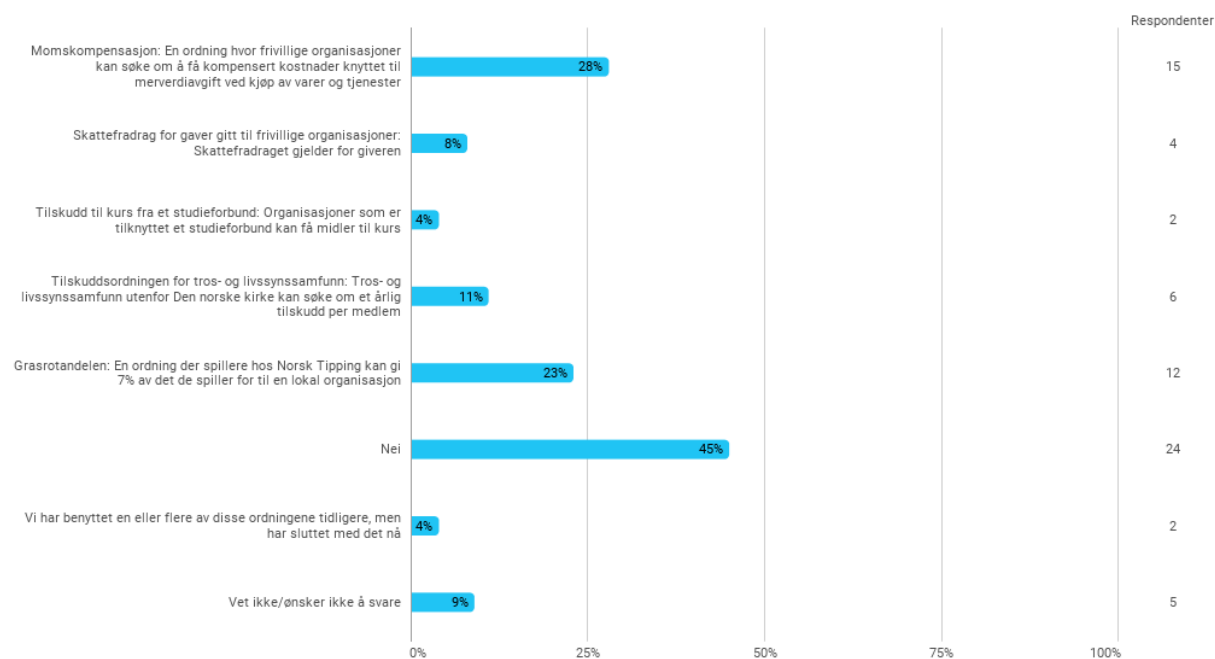
En sentral forskjell mellom de frivillige innvandrersorganisasjonene og organisasjonene i kontrollgruppen er at det er flest innvandrersorganisasjoner som oppgir at de ikke benytter noen tilskuddsordninger. Hvis man skiller svarene fra de store og små innvandrersorganisasjonene viser svarene at det er flest av de minste innvandrersorganisasjonene som oppgir at de ikke benytter seg av noen tilskuddsordning.

Nasjonale tilskuddsordninger

På spørsmål om hvilke nasjonale tilskuddsordninger organisasjonene benytter seg av (f.eks. momskompensasjon, grasrotandelen, tilskudd til kurs fra et studieforbund, skattefradrag for gaver, m.m.) ser vi et skille mellom innvandrersorganisasjonene og kontrollgruppen.

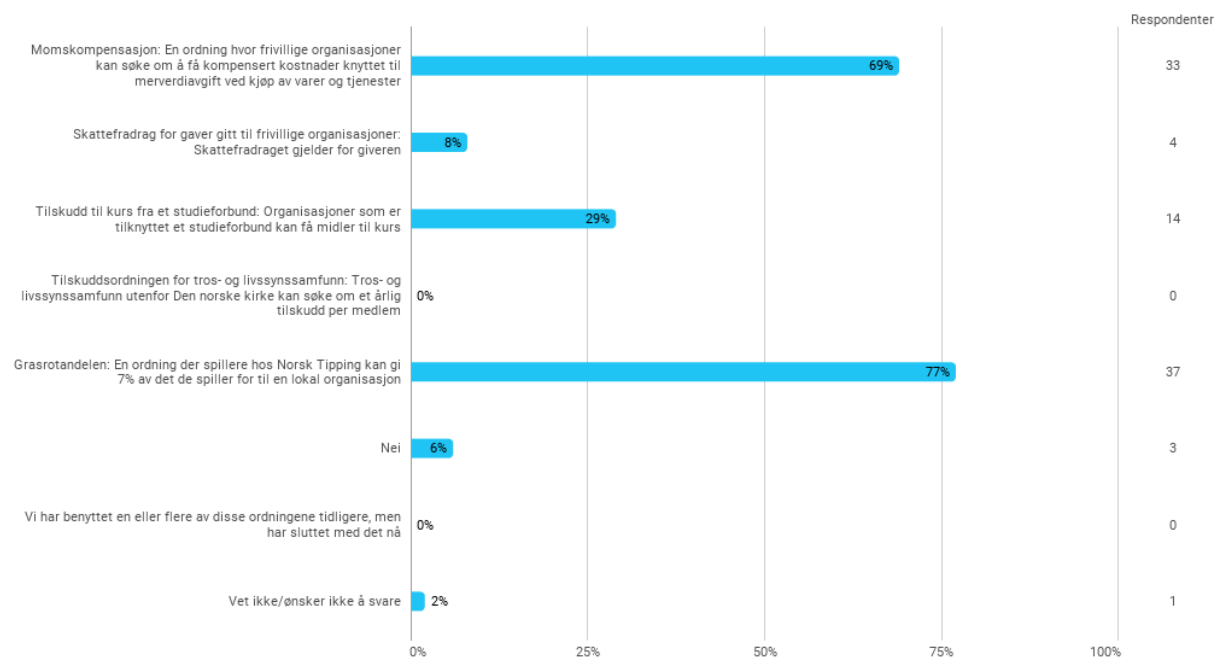
Kontrollgruppen benyttet seg i større grad av disse ordningene. Bare tre respondenter (6%) fra kontrollgruppen svarer at de ikke bruker de nevnte nasjonale ordningene. Blant innvandrersorganisasjonene har derimot 45% av respondentene svart at de ikke benytter seg av noen av ordningene. På spørsmål om hvorfor svarer flest av respondenter fra innvandrerguppen at de syns ordningene er vanskelige å søke på og nest flest at de ikke kjenner til ordningene. Det er også noen som har svart at de ikke passer inn i ordningene. Svarene viser at det er sannsynlig at flere organisasjoner går glipp av midler de kunne fått gjennom disse nasjonale ordningene, og at dette særlig gjelder innvandrersorganisasjoner.

«Under har vi noen eksempler på nasjonale støtteordninger, benytter dere noen av disse?»

Figur 1: Resultatene fra Innvandreroorganisasjoner på spørsmålet «Under har vi noen eksempler på nasjonale støtteordninger, benytter dere noen av disse?»

«Under har vi noen eksempler på nasjonale støtteordninger, benytter dere noen av disse?»

Figur 2: Resultatene fra Kontrollgruppen på spørsmålet «Under har vi noen eksempler på nasjonale støtteordninger, benytter dere noen av disse?»

Blant innvandreroorganisasjonene kan man også se forskjeller mellom store (flere enn 100 medlemmer) og små organisasjoner (mellom 50-100 medlemmer). En større andel av de små innvandreroorganisasjonene har svart at de ikke benytter seg av de nasjonale ordningene. Det kan tenkes at ordningene har lyktes i større grad med å nå ut til de store organisasjonene, og

ikke de små. Samtidig er det en høyere andel av de store innvandrersorganisasjonene som har svart at de ikke benytter seg av ordningene, sammenlignet med de store organisasjonene i kontrollgruppen, med henholdsvis 8 blant innvandrersorganisasjonene og 2 i kontrollgruppen. Videre begrunner de store organisasjonene i kontrollgruppen at de enten ikke passer inn i ordningene eller ikke trenger støtte, mens de store innvandrersorganisasjonene svarer at de ikke kjenner til ordningene, at ordningene er vanskelige å søke på og at organisasjonen ikke passer inn. Det at organisasjonene enten ikke kjenner til ordningene eller opplever at de ikke passer inn, har de store innvandrersorganisasjonene til felles med de små, og majoriteten blant både de store og små innvandrersorganisasjonene har svart at ordningene er vanskelige å søke på.

Her skiller dessuten de små organisasjonene i kontrollgruppen seg fra de små organisasjonene i innvandrersgruppen. Bare én respondent fra de små organisasjonene i kontrollgruppen har svart at de ikke benytter seg av noen av de nasjonale tilskuddsordningene, mot 13 respondenter (50%) blant de små innvandrersorganisasjonene. Her ser vi altså at små organisasjoner fra kontrollgruppen i større grad benyttet seg av nasjonale ordninger som momskompensasjon, grasrotandel, skattefradrag for gaver og tilskudd til kurs fra studieforbund. Respondenten fra kontrollgruppen som har svart at hen ikke bruker de nasjonale ordningene begrunner det med at vedkommende ikke kjenner til ordningene.

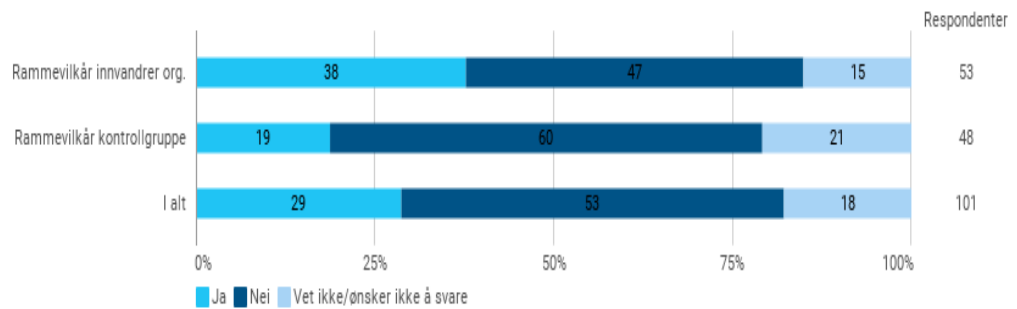
Eksempler på hvilke tilskuddsordninger respondentene benytter

Deltakerne i spørreundersøkelsen ble spurt om å oppgi hvilke støtteordninger de eventuelt benytter i fritekst. Eksempler på svar fra kontrollgruppen er Stiftelsen Dam, voksenopplæringsmidler, ulike ordninger fra særforbund og NIF, Grasrotandelen, støtte fra DnB og andre private ordninger fra banker, støtte fra BUFDIR, Zuccarellostiftelsen, tippemidler, momskompensasjon, NAV, LNU, Sparebankstiftelsen, Norsk kulturråd, støtte fra sentralorganisasjon, gaver fra enkeltgivere, støtte fra bydel og Oslo idrettskrets, Frifondsmidler m.m. I tillegg til ulike kommunale tiltak som støtte fra bydel og Enhet for Mangfold og Integrering, oppga respondentene fra innvandrersgruppen at de benytter seg av tilskuddsordninger fra blant annet Kampsportforbundet, NAV, Grasrotandelen, Statens tilskudd for frivillig virksomhet i lokalsamfunn, IMDi, Helsedirektoratet, Tilskuddsordning for nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet, Kulturrådet, Fritt Ord, NORAD, Utenriksdepartementet, Creo, Norsk komponistforening, NOPA, Fond for Utøvende Kunstnere, Nordisk kulturkontakt, Frivilligsentralen, ulike banker, gaver fra enkeltgivere og støtte fra sentralorganisasjonen.

Krav om nasjonalt nedslagsfelt og lokal aktivitet

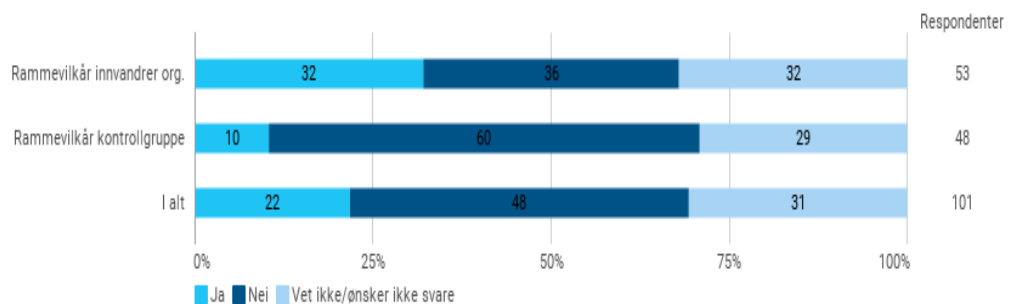
For å finne ut mer om hvordan kravene til de ulike tilskuddsordningene påvirker organisasjonene, fikk respondentene spørsmål om hvorvidt de har opplevd utfordringer med kravene til henholdsvis lokal aktivitet eller nasjonalt nedslagsfelt, som noen tilskuddsordninger opererer med.

«Noen støtteordninger krever lokal aktivitet, har dere opplevd utfordringer med dette?»

Figur 3: Resultatene fra Innvandrergruppen og Kontrollgruppen på spørsmålet «Noen støtteordninger krever lokal aktivitet, har dere opplevd utfordringer med dette?»

«Noen støtteordninger krever nasjonalt nedslagsfelt, har dere opplevd utfordringer med dette?»

Figur 4: Resultatene fra Innvandrergruppen og Kontrollgruppen på spørsmålet «Noen støtteordninger krever nasjonalt nedslagsfelt, har dere opplevd utfordringer med dette?»

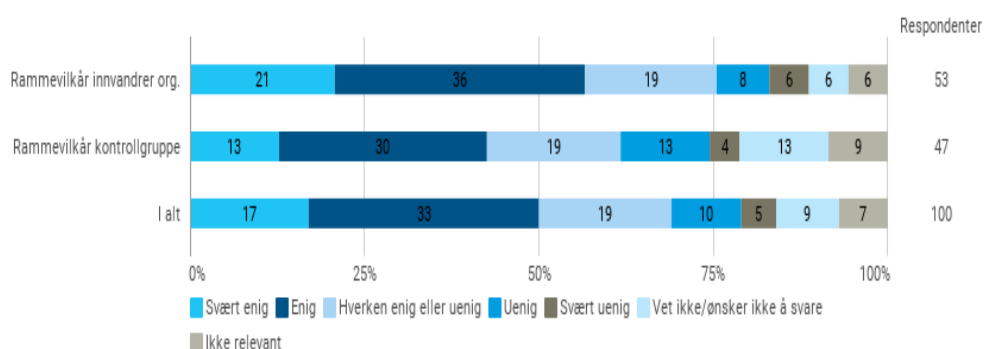
Figurene viser at flesteparten blant de frivillige innvandrerorganisasjonene og de frivillige organisasjonene i kontrollgruppen har svart nei på spørsmålene, men at det er vesentlig flere blant innvandrerorganisasjonene som har opplevd utfordringer med dette. Blant innvandrerorganisasjonene svarte 38% ja på at krav om lokal aktivitet var en utfordring, mot 19% i kontrollgruppa. 32% blant innvandrerorganisasjonene hadde opplevd utfordringer med kravet om nasjonalt nedslagsfelt, mot 10% i kontrollgruppa. Ut fra dette ser vi at krav til organisasjonsform og formål som tilskuddsordninger legger til grunn i vesentlig større grad utgjør en terskel for mulighetene for å benytte seg av tilskuddsordningene til frivillig sektor for innvandrerorganisasjoner enn for andre. Den tradisjonelle oppbyggingen av organisasjoner

med lokallag, fylkeslag og et sentralt ledd på toppen er mindre utbredt blant innvandrersorganisasjoner, mye på grunn av at disse organisasjonene ikke har et befolkningsgrunnlag over hele landet som tilsier at det er mulig og fornuftig å etablere slike strukturer. Samtidig har mange innvandrersorganisasjoner formål som har nasjonal karakter, selv om kjernen av aktiviteten foregår lokalt i en kommune er målgruppen bosatt flere steder i landet. Dette fører til en del utfordringer. Eksempelvis for å kunne benytte Grasrotmidler, som ikke kan gå til sentrale aktiviteter.

4.2 Forholdet til myndighetene

Deltakerne ble spurt om de var enige, eller uenige i påstanden «Myndighetene forsøker å styre hvilke aktiviteter vi skal holde på med, gjennom støtteordningene». Grunnen til at vi har med dette spørsmålet er at denne opplevelsen var noe som kom frem under intervjuene. Derfor mener vi det er et viktig aspekt å ha med, slik at vi kan undersøke om det er forskjeller mellom respondentene som har svart på vegne av innvandrersorganisasjonene og kontrollgruppen. Her viser svarene at det er en vesentlig forskjell mellom innvandrersorganisasjonene og kontrollgruppen. Blant kontrollgruppen svarte 43% at de var «svært enig» eller «enig» i at myndigheten forsøker å styre hvilke aktiviteter vi skal holde på med. 57% av innvandrersorganisasjonene svarte det samme. At denne opplevelsen er såpass mye større for innvandrersorganisasjoner gir grunnlag for å stille spørsmål om myndighetene i tilstrekkelig grad har greid å opparbeide seg innvandrersorganisasjoners tillit til tilskuddsordningene. Tilskuddsordninger til frivillige sektor er et av de mest sentrale virkemidlene i frivillighetspolitikken og svært avgjørende for frivillige organisasjoner rammevilkår og mulighet for utvikling.

«Myndighetene forsøker å styre hvilke aktiviteter vi skal holde på med, gjennom støtteordningene»

Figur 5: Resultatene fra innvandrerguppen og kontrollgruppen på påstanden «Myndighetene forsøker å styre hvilke aktiviteter vi skal holde på med, gjennom støtteordningene»

Svar fra intervjuene gir oss også mer innsikt i hva opplevelsen av mangel på tillit fra myndighetene handler om. Det ble blant annet knyttet til utfordringer vedrørende å få anerkjennelse av organisasjonens kjerneaktivitet og mål. Det er en opplevelse av at saksbehandlere gir midler til aktiviteter de «liker» heller enn det organisasjonene selv ønsker å holde på med, noe som i visse tilfeller går ut over organisasjonens kjerneaktivitet og hovedformål. Konkrete eksempler som har blitt trukket frem som vanskelig å få tilskudd til er kulturelle arrangementer med nasjonalt preg, som for eksempel Id-fest eller Somalisk dag. Slike aktiviteter er viktige for mange innvandrersorganisasjoner.

På den annen side svarer flertallet av deltakerne fra begge gruppene at de opplever at tilskuddsordningene legger til rette for at organisasjonene kan jobbe med å nå sitt mål. Dette kan være en indikator på at organisasjonene anser tilskuddsordningene som viktige for at de skal kunne fungere.

4.3 Søknadsprosessen

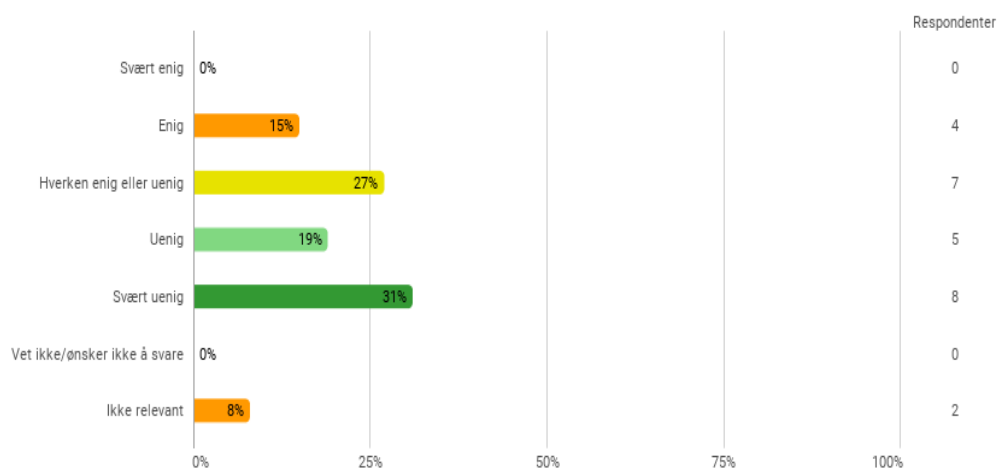
Respondentene ble spurt om de var enige eller uenige i påstanden «Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter». Her svarte flertallet fra innvandrersorganisasjonene at de er «uenige» eller «svært uenige», mens i kontrollgruppen var flertallet «enig» eller «svært enig» i påstanden. De som svarte at de var «uenige» eller «svært uenige» fikk et oppfølgingsspørsmål der de kunne utdype hva de mente var vanskelig.

Flere av begrunnelsene for at det er utfordrende å skrive søknader er knyttet til den kompetansen de opplever at man må ha for å sende inn en god søknad. Dette er også vanskelig for organisasjoner som benytter seg av frivillige til å skrive søknader, siden det ikke er enkelt å finne frivillige med den kompetansen som er nødvendig. Søknadsskrivingen beskrives som tidkrevende og komplisert, i tillegg til at det av noen oppleves som at det ofte skjer endringer når det gjelder frister og utforming av skjemaene. Det er vanskelig for organisasjonene å sette seg inn i hva den enkelte tilskuddsordningen er ute etter og hvilken informasjon man skal ha med. Kravene om vedlegg, dokumentasjon og rapporteringer utgjør en ekstra kilde til usikkerhet. For innvandrersorganisasjonene er språkbarrierer en ytterligere utfordring, siden mange av søknadene til tilskuddsordningene er preget av et byråkratisk språk, og det kan være vanskelig å få formulert seg godt nok på norsk. Samtidig er blant annet språk, kompetanse og ressursbruk også noe som deltakerne i kontrollgruppen mener er utfordrende.

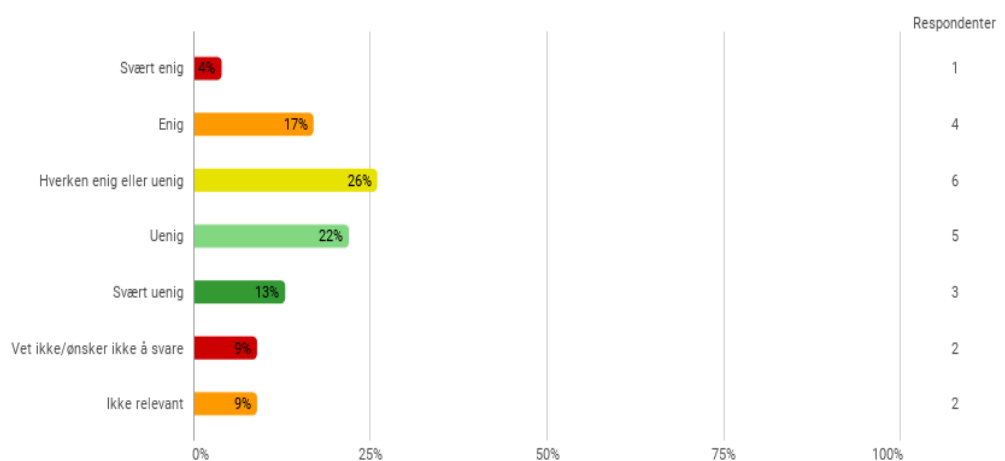
Undersøkelsen viser at det er forskjeller mellom de store og små organisasjonene. Majoriteten av respondentene fra de små innvandrersorganisasjonene har svart «svært uenig» på påstanden om at det er enkelt å skrive søknader til offentlige myndigheter. Samtidig er det klart flere respondenter fra de små kontrollorganisasjonene som er enige i påstanden sammenlignet med de små innvandrersorganisasjonene. I de største innvandrersorganisasjonene har svarene med størst prosent fordelt seg ganske likt mellom «hverken enig eller uenig» og «uenig», mens i de største organisasjonene i kontrollgruppen svarer flest at de er enige i påstanden. Figurene under viser forskjellene:

«Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»

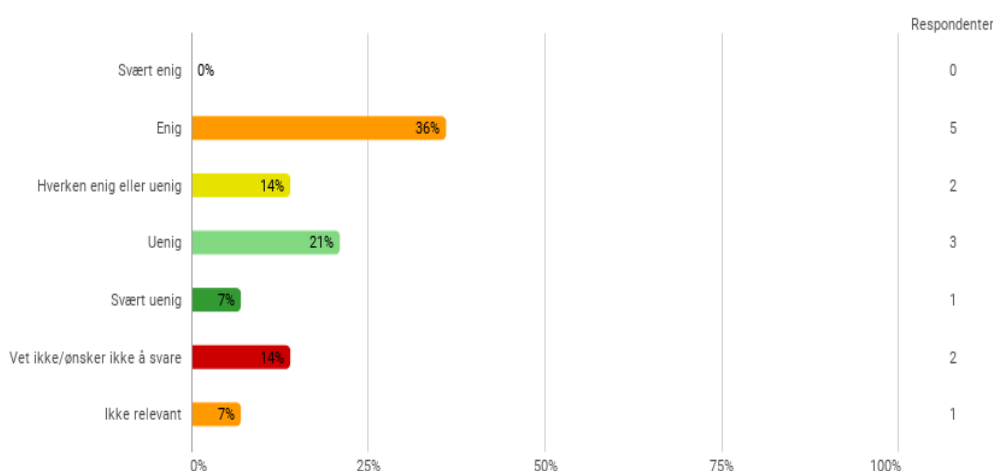
Figur 6: Resultater fra de små innvandrersorganisasjonene på påstanden «Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»

«Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»

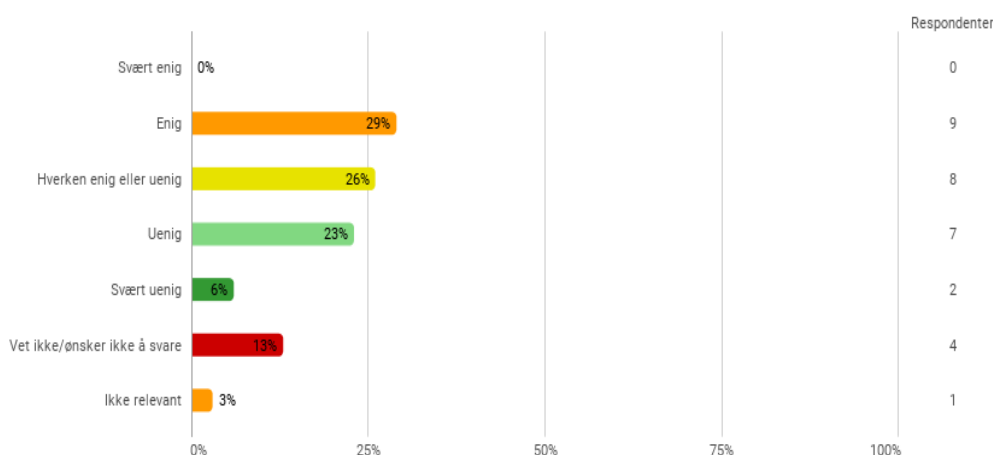
Figur 7: Resultatene fra de store innvandrersorganisasjonene på påstanden «Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»

«Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»

Figur 8: Resultatene fra små organisasjoner i kontrollgruppen på påstanden «Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»

«Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»

Figur 9: Resultatene fra de store organisasjonene i kontrollgruppen på påstanden «Det er enkelt og greit å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter»

Dette bekrefter at søknadsprosessen er vanskelig for de fleste typer organisasjoner, og ut fra svarene i denne undersøkelsen rammer dette de små innvandrersorganisasjonene hardest. Respondentene som deltok i intervju ble også spurt om søknadsprosessen, og selv om ikke alle hadde problemet selv siden noen hadde ganske god erfaring med å skrive søknader, var alle enige i at søknadsprosessen er for komplisert og tidkrevende. De som ikke selv slet med dette mente likevel at det gikk altfor mye tid til søknadsskriving, regnskap og rapportering. Dessuten var det viktig for en av organisasjonene vi snakket med at brukerne skal kunne relatere til de ansatte, noe som kan bety at de ansatte ikke nødvendigvis er de med høyest utdanning og den beste beherskelsen av norsk. Videre er hyppige utskiftninger blant de

ansatte et forsterkende problem i denne sammenheng, da man står i fare for å miste ansatte som har jobbet seg opp erfaring innen søknadsskriving, frivillig arbeid i Norge og norsk byråkrati. Både svar fra undersøkelsen og intervjuene indikerer at det er de minste innvandrersorganisasjonene som er hardest rammet av dette, og derfor står i fare for å være utelatt når tilskuddene deles ut. utfordringer med å utrykke seg på norsk er ikke ensbetydende med at aktivitetene organisasjonen ønsker å arrangere er dårlige. Dessuten viser svarene fra undersøkelsen at organisasjonene i kontrollgruppen at dette ikke er noe som bare gjelder organisasjoner med innvandrerbakgrunn, og at det ikke bare er språket som er en barriere. Det handler blant annet om uklare frister, lite forklaring på hvordan søknadene fylles ut og omfattende krav til dokumentasjon.

Respondenter fra både kontrollgruppen og blant innvandrersorganisasjonene som har svart «enig» på spørsmål om de er enige eller uenige i påstanden «Det er enkelt å komme i kontakt med de dere sender søknader til», svarer i større grad «enig» på spørsmål om de syns det er enkelt å skrive søknader om støtte til offentlige myndigheter.

4.4 Rekruttering av ansatte

På spørsmål om mottakerne av undersøkelsen syns at det er enkelt å rekruttere ansatte til organisasjonen viser resultatet at det er like tendenser mellom gruppene, både mellom innvandrersorganisasjoner og kontrollgruppen og mellom små og store organisasjoner. De fleste har svart «hverken enig eller uenig» og «ikke relevant». De som svarte at de var «uenig» eller «svært uenig» fikk oppfølgingsspørsmål der de kunne utdype årsaken til at de ikke var enige i påstanden. Mange av svarene handler om at de ikke har midler til å betale ansatte og generelt mangler midler til driften av organisasjonen. Andre sliter med at de ansatte bytter jobb til høyere betalte stillinger fordi de ikke har muligheten til å konkurrere lønnsmessig. Dette går ut over stabiliteten til organisasjonene som sliter med å opprettholde en stabil stab over lengre tid.

4.5 Rekruttering av frivillige

Utfordringene med å rekruttere og beholde ansatte går i noen tilfeller utover rekrutteringen av frivillige, siden de ikke kan ansette folk med kompetanse på feltet. I et intervju ble det trukket frem at uten koordinering av de frivillige var det vanskelig å utnytte potensialet til de frivillige fullt ut. Det ble gjerne sånn at de samme personene gjorde de samme tingene hver gang, men at de ikke hadde mulighet til å engasjere for eksempel en frivillig kafe-vert eller zumba-instruktør, fordi det vil kreve koordinering og oppfølging.

Frivillighetsbarometeret viser at ansatte som kan koordinere og legge til rette for frivillig innsats er viktig for motivasjonen til de frivillige. Også funn fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektors forskning² viser at betydningen av en godt administrert organisasjon er viktig for frivilliges motivasjon og ønske om å fortsette. Det handler om at den frivillige organisasjonen evner å gi frivillige tilstrekkelig opplæring og muligheten til å tilby arbeidsoppgaver som oppfattes som nyttige. Dette er i tråd med svarene vi fikk på spørsmålet «Hva mener du trengs for at frivillige skal kunne bidra i din organisasjon?». Svar som går igjen handler i stor grad om at det trengs kontinuitet og en stabil stab som kan rekruttere, lede, tilrettelegge og følge opp de frivillige.

4.6 Rekruttering av medlemmer

Respondentene ble spurt om de var enige i påstanden «det er enkelt å rekruttere medlemmer til organisasjonen». Også her er tendensene ganske like mellom innvandrerguppen og kontrollgruppen uavhengig av størrelse, men det er flest i kontrollgruppen som har svart at de er «uenig» eller «svært uenig».

På spørsmål om utfordringer knyttet til å beholde ansatte, frivillige og medlemmer handler en stor del av svarene om at mangelen på midler til drift gjør det vanskelig å beholde ansatte, samt følge opp frivillige. Aktivitetsnivået må dessuten være jevnt for å beholde interessen til medlemmer, men dette krever en litt mer kontinuerlig og stabil støtte.

4.7 Inntekter og utgifter

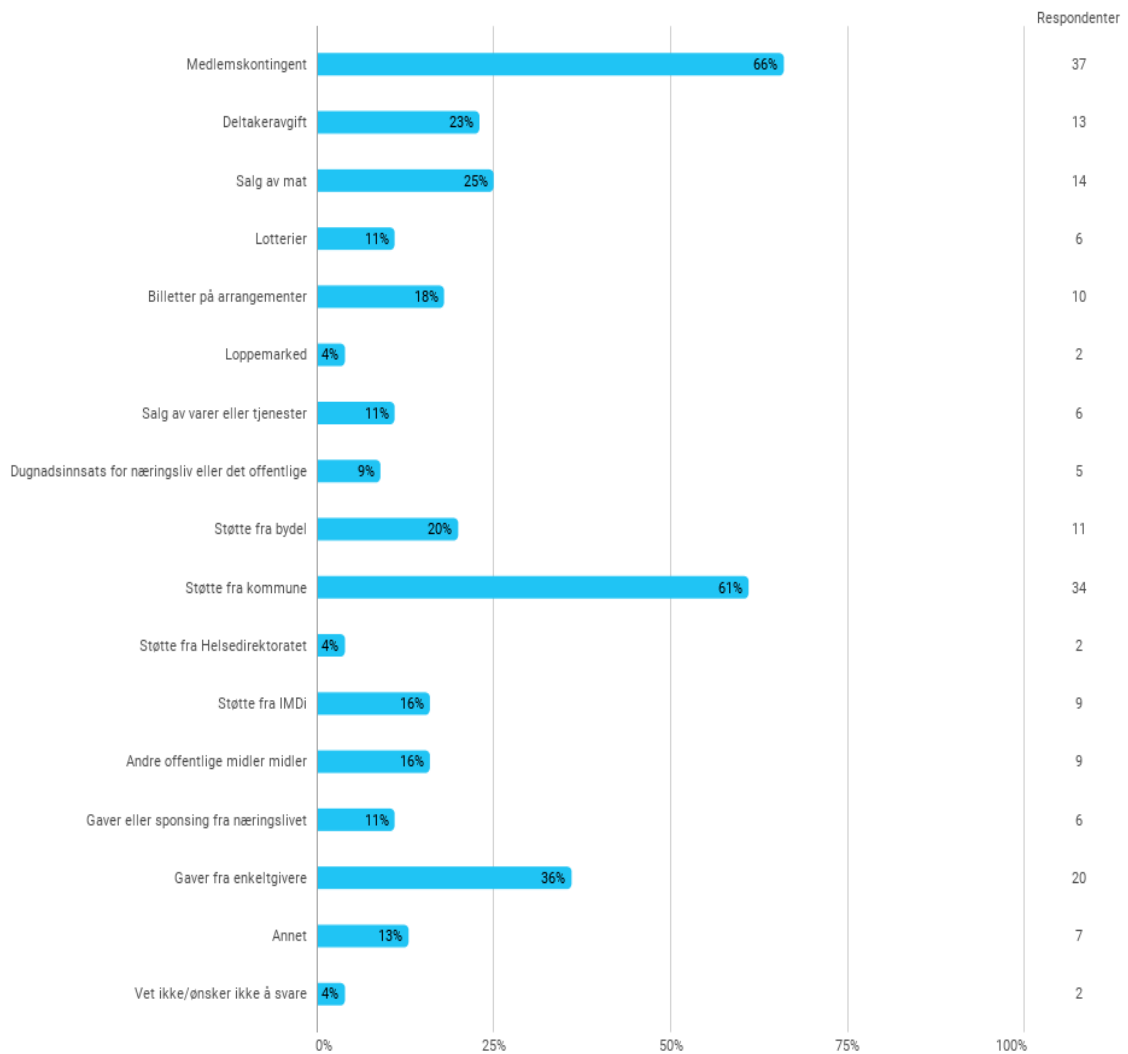
Tidlig i undersøkelsen ble respondentene bedt om å svare på spørsmål om hvilke inntekter de har. Svarene viser at medlemskontingent er en veldig viktig inntektskilde for organisasjonene, både blant innvandrersorganisasjoner og organisasjoner i kontrollgruppen. 96 % av organisasjonene i kontrollgruppen og 92 % blant innvandrersorganisasjonene er medlemsbasert. Vi ser likevel en forskjell ved at 2/3 av innvandrersorganisasjonene sier de har medlemskontingent, mens 9/10 i kontrollgruppen sier det samme. Når det gjelder deltakeravgift er forskjellen enda større og mens nesten 25 % av innvandrersorganisasjonene har deltakeravgift er det over 50 % av kontrollgruppen som har det. Dette sier nok både noe om betalingsevnen/viljen hos medlemmene og deltakerne, men også noe om den administrative kapasiteten i organisasjonene. Det krever et større administrativt apparat å

² Frivillighetsbarometeret 2018 utgitt av Frivillighet Norge.

Wollebæk, D, Sætrang, S. & Fladmoe, A. (2015). Betingelser for frivillig innsats. Motivasjon og kontekst. Rapport 1/2015. Oslo/Bergen: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

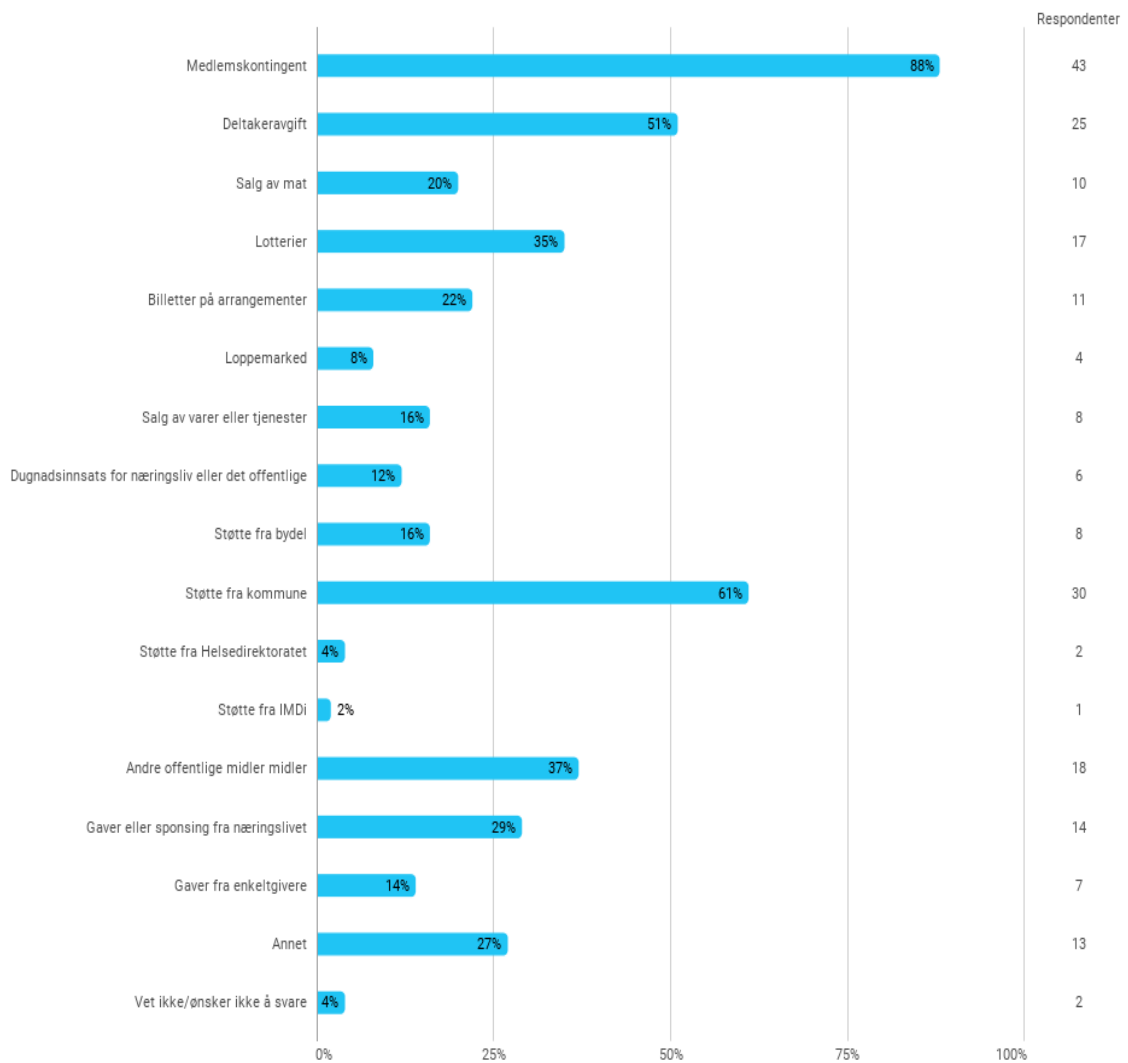
håndtere medlemskontingent og deltakeravgift enn å ikke ta betalt, men at folk kanskje bidrar med naturalia som kaker og lignende.

«Hvordan skaffer dere inntekter til aktiviteter? (Mulig å velge flere)»

Figur 10: Resultater fra innvandrersorganisasjoner på spørsmålet «Hvordan skaffer dere inntekter til aktiviteter?»

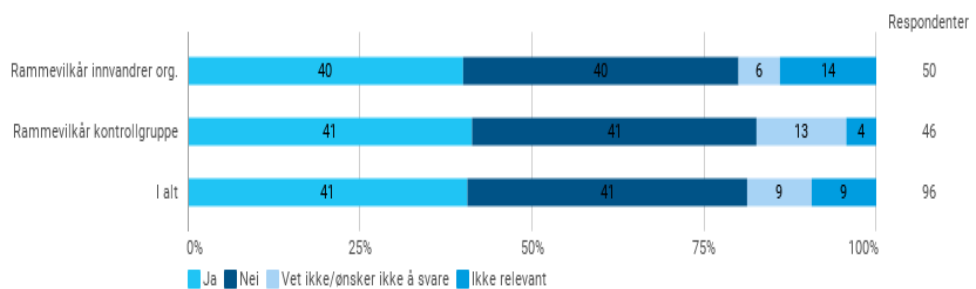
«Hvordan skaffer dere inntekter til aktiviteter? (Mulig å velge flere)»

Figur 11: Resultater fra kontrollgruppen på spørsmålet «Hvordan skaffer dere inntekter til aktiviteter?»

Respondentene fikk senere spørsmål om de har opplevd at medlemmene ikke har råd til å betale medlemskontingent.

«Har dere opplevd at medlemmene ikke har råd til å betale kontingent?»

Figur 12: Resultatene fra innvandrerguppen og kontrollgruppen på spørsmålet «Har dere opplevd at medlemmer ikke har råd til å betale kontingent?»

Figurene viser at like mange svarer ja som nei på dette spørsmålet. Men når bortimot halvparten respondentene har svart «ja» vil det dermed si at ganske mange organisasjoner har opplevd nettopp dette. Flere av organisasjonene håndterer dette ved å senke prisen eller ved at noen av deltakerne slipper å betale. Samtidig som at dette er et uttrykk for organisasjonenes ansvarsfølelse og samfunnsengasjement, er det negativt for en av organisasjonenes viktigste inntektskilder. En av innvandrerorganisasjonene vi pratet med trakk frem at en stor del av brukerne er mennesker i sårbare situasjoner. De har en medlemskontingent på 100 kr, men mange av brukerne har ikke mulighet til å betale for seg. De lar likevel brukerne ta del i aktivitetene og tilbudene organisasjonen har. En annen innvandrerorganisasjon fortalte hvordan de gjerne ønsker å markere dager med nasjonale preg, som for eksempel Id-fest, men at slike arrangementer er vanskelig å få tilskudd til. Svaret de gjerne får er at siden de har medlemmer så kan medlemmene betale for den typen aktiviteter. Dette blir vanskelig for organisasjoner som ønsker å nå ut bredt, og ikke ønsker å ekskludere brukere og medlemmer som ikke har råd til å betale alt. Samtidig som medlemskontingent er en viktig inntektskilde for organisasjonene, oppgir et flertall blant både innvandrerorganisasjonene og organisasjonene i kontrollgruppen at det er flere enn medlemmene som deltar på aktivitetene som arrangeres i regi av organisasjonen.

Respondentene som har medlemskontingent, fikk oppfølgingsspørsmål om hvor mye de tar betalt i medlemskontingent for henholdsvis barn og voksne. Svarene viser at innvandrerorganisasjonene som har deltatt i undersøkelsen tar i gjennomsnitt mindre betalt for medlemskap enn organisasjonene i kontrollgruppen, både når vi ser på prisen for voksen og barn. Vi ser også at det er de minste innvandrerorganisasjonene som i gjennomsnitt har lavest medlemskontingent innenfor begge gruppene. Dette skiller de små innvandrerorganisasjonene klart fra de små organisasjonene i kontrollgruppen, som faktisk er de som har oppgitt at de har den høyeste medlemskontingenten i gjennomsnitt, også sammenlignet med de store organisasjonene i kontrollgruppen.

Undersøkelsen hadde et åpent spørsmål om hvilke utgifter organisasjonene har. Svarene var ganske like mellom de store og de små organisasjonene i begge gruppene. Det handlet i stor grad om husleie blant de som har egne faste lokaler, leie av lokaler til spesifikke aktiviteter, betale diverse trenere, instruktører, foredrags- eller kursholdere, innkjøp og leie av utstyr og materiell til spesifikke aktiviteter – for eksempel innenfor musikk eller idrett, mat og drikke til møter, foredrag og aktiviteter, kontorrekvisita og lønn til ansatte, samt andre utgifter

knyttet til drift. Andre utgifter som ble tatt opp av enkelte var reklame og annonsering, trykking av tidsskrifter, filmvisning, turer, veterinærutgifter og politisk aktivitet.

Deltakerne i undersøkelsen fikk mulighet til å besvare et åpent spørsmål om hva de kunne tenkt seg å bruke midler til, sett at de fikk tilgang på mer. Svar som gikk igjen både blant innvandrersorganisasjonene og organisasjonene i kontrollgruppen handler om flere og bedre aktiviteter for deltakerne, bedre oppfølging av frivillige, mer informasjonsarbeid, styrke lokallagene og sikre en stabil stab over tid.

Spørreundersøkelsen hadde også spørsmål om driftsmidler. Vi lurte på om de noen gang hadde søkt om driftsmidler, og hvor de eventuelt får driftsmidler fra. Resultatene viser at det er flere innvandrersorganisasjoner enn organisasjoner i kontrollgruppen som oppgir at de ikke har søkt om driftsmidler. På spørsmål om hvor de får driftsmidler fra oppgir organisasjonene fra innvandrerguppen at de får fra kommune, IMDi, BUFDIR, fylkeskommune, NORAD og Utenriksdepartementet. Organisasjonene fra kontrollgruppen oppgir at de får driftsmidler fra bydel, kommune, BUFDIR, Grasrotandelen, sentralorganisasjon, Helse Sør-Øst og NAV, lokal arbeidsgiver og Tilskudd til landsdekkende musikkorganisasjoner.

4.8 Andre utfordringer

I et åpent spørsmål fikk respondentene muligheten til å fortelle om de hadde andre utfordringer med å drive organisasjonen. Svar som gikk igjen handlet blant annet om økonomiske utfordringer, å få folk til å bidra frivillig, koordinering, oppfølging og opplæring av frivillige, det er tidkrevende å drive en frivillig organisasjon, stor arbeidsmengde i forhold til ressurser, mangel på lokaler, lite stabilitet, uforutsigbarhet relatert til inntekter, vanskelig å orientere seg i henhold til regler for søknader og generell informasjon, mye byråkrati og få muligheter til å medvirke.

5 Oppsummering av sentrale funn

Bakgrunnen for denne undersøkelsen var signaler fra frivillige innvandrersorganisasjoner om at de opplever at deres rammebetingelser er utfordrende, særlig med tanke på muligheter for å kunne søke om tilskudd. Mange av svarene fra deltakerne i intervjuene handlet om ustabilitet og uforutsigbarhet som en følge av omstendigheter rundt tilskuddsordningene til frivillige organisasjoner. De trakk frem at uforutsigbarheten har negativ betydning for driften - særlig med tanke på å kunne rekruttere og beholde ansatte og følge opp frivillige, holde organisasjonen på et visst aktivitetsnivå, utføre organisasjonens kjerneaktiviteter, ujevn fordeling av arbeidsmengde utover året og valgfrihet når det gjelder hvilke aktiviteter

organisasjonen ønsker å arrangere. Dette er utfordringer som gjelder hele frivillig sektor, noe som svarene fra kontrollgruppen viser. Det er også utfordringer som regjeringen anerkjenner og vil jobbe med i sin forenklingsreform. Hovedmålet med regjeringens forenklingsreform er at det skal være enkelt å starte og drive en frivillig organisasjon. Det skal være enkelt for frivillige organisasjoner å søke, ta imot og rapportere på offentlig tilskudd.

Forenklingsreformen må favne alle organisasjoner. Tiltak for forenkling må bygge på organisasjonenes erfaringer og behov. Vi lurte på om innvandrersorganisasjoner opplever andre utfordringer enn de som går igjen i sektoren. Et viktig aspekt i denne sammenhengen var å se på om innvandrersorganisasjonenes erfaringer med tilskuddsordninger tyder på at ordningene er utformet på en slik måte at særlig innvandrersorganisasjoner faller utenfor.

Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet og Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner som IMDi forvalter sammen med 20 kommuner er eksempel på ordninger som har integrering som formål, men som oppleves vanskelig tilgjengelig for mange av våre respondenter blant innvandrersorganisasjonene. Den første er ikke åpen for søknader. Den andre er forbeholdt 20 utvalgte kommuner og etter den siste omleggingen i 2020 forvaltes enda flere av formålene i ordningen av disse kommunene, mens IMDi kun behandler søknader til nasjonale prosjekt. Konsekvenser vi ble fortalt om i intervjuene er at nasjonale organisasjoner må søke både IMDi og den enkelte kommune der de har lokale ledd. Det som tidligere var snakk om én søknad for en av organisasjonene vi snakket med, har nå blitt til fire. Det vil videre si fire regnskap og fire rapporter. Dessuten har det blitt mindre fleksibelt i forbindelse med hvilke kommuner organisasjonene kan ha aktiviteter i kommuner, med hensyn til finansiering.

Et av spørsmålene der forskjellen mellom innvandrersorganisasjonene og kontrollgruppen var stor var spørsmålet om de hadde opplevd utfordringer med krav om henholdsvis lokal aktivitet og nasjonalt nedslagsfelt som kriterium for å kunne søke. Langt flere av innvandrersorganisasjonene oppgav dette som en utfordring. Gode tilskuddsordninger er et sentralt virkemiddel i frivillighetspolitikken. Undersøkelsen vår viser at tilskuddsordninger er utformet slik at myndighetene i mindre grad når ut til innvandrersorganisasjonene med denne delen av frivillighetspolitikken. Selve omleggingene av tilskuddsordningen fra IMDi ble også tema i intervjuene. Det ble trukket frem at omleggingen i noen tilfeller gjorde søknadsprosessen vanskeligere, at det krevde mere arbeid og det har ført til at noen av organisasjonene har fått mindre midler. Organisasjonene som deltok i intervjuene ønsket å få

muligheten til å i større grad få medvirke når det gjelder problemområder som angår dem, utover å komme med kommentarer på relevante høringer.

Hele 45 % av innvandrersorganisasjonene i undersøkelsen benytter seg ikke av de nasjonale ordningene momskompensasjon, grasrotandel, skattefradrag for gaver, tilskudd fra et studieforbund og tilskuddsordningen for tros- og livssynsamfunn. Samtidig svarte bare 6 % fra kontrollgruppen det samme. Årsakene til at organisasjonene ikke benytter seg av ordningene er at de enten ikke vet om ordningene, at de er vanskelige å søke på eller at organisasjonen ikke passer inn i ordningen. Blant innvandrersorganisasjonene er det flest som har svart at ordningene er vanskelige å søke på, mens nest flest har svart at de ikke kjenner til ordningene.

Brede sentrale tilskuddsordninger som momskompensasjon, grasrotandelen og tilskudd fra studieforbund er viktige ordninger som bidrar til mye aktivitet i frivillig sektor er innrettet ut fra hvordan frivilligheten tradisjonelt er organisert i Norge. Det gjør at det er utfordrende for de relativt sett nye organisasjonene, som ikke har hatt mulighet til å bygge opp en tradisjonell struktur å benytte seg av dem. Når driftsmidler og andre frie midler er vanskelig tilgjengelig blir innvandrersorganisasjoner svært avhengig av å søke og få prosjektmidler for å kunne drive sine aktiviteter og opprettholde organisasjonen. Dette er midler med restriksjoner som gjør det vanskelig å bygge opp en egenkapital og utvikle organisasjonen. Forskjellen mellom respondentene fra innvandrersorganisasjonene og kontrollgruppen er svært tydelig, og viser at dette bør tas tak i.

Både intervjuene og begge spørreundersøkelsene gjorde det klart at dagens ordning med søknadsskriving stiller for høye kompetansekrav og innebærer en veldig stor arbeidsmengde.

6 Konklusjon og innspill på bakgrunn av funnene

Frivillighet Norge jobber for å bedre rammevilkårene for frivillig sektor. Forenkling og forutsigbarhet er et av de sentrale spørsmålene Frivillighet Norge jobber med. Et viktig funn i denne undersøkelsen er at utfordringene for mange av innvandrersorganisasjonene oppleves større enn for kontrollgruppen. Mangel på informasjon og kjennskap til tilskuddsordningene, vanskelig tilgjengelige ordninger og en opplevelse av mindre tillit fra myndighetene gjør frivillig engasjement og arbeidet med å drive en frivillig organisasjon tynge.

Rammebetingelsene for innvandrersorganisasjoner er dårligere og mange faller utenfor tilskuddsordningene til frivillig sektor.

Undersøkelsen vår bekrefter utfordringene som ligger til grunn for våre krav om forenkling og styrking av rammevilkårene generelt for frivillig sektor. Mange av det som har deltatt i undersøkelsen fra kontrollgruppen har utfordringer knyttet blant annet til kompliserte og tidskrevende søknadsprosesser. Videre ser vi tydelig at rammebetingelsene for innvandrersorganisasjoner er særlig krevende og må få særlig oppmerksomhet i myndighetenes arbeid med å utvikle en god og helhetlig frivillighetspolitikk.

Med bakgrunn i utfordringsbildet undersøkelsen avdekker vil vi peke på noen tiltak for å styrke rammebetingelsene for innvandrersorganisasjoner:

- Bedre mulighet for å søke på flerårige prosjektmidler
- Bedre tilgang på frie midler
- Økt dialog og tillit mellom myndigheter og innvandrersorganisasjoner
- Målrettet informasjon om søknadsskriving og tilskuddsordninger

Mulighet for å søke flerårige prosjektmidler er et av tiltakene innvandrersorganisasjoner selv nevner, som vil bidra til mer stabilitet og mindre uforutsigbarhet. En slik endring er også i tråd med anmodningsvedtak i Stortinget. Regjeringen har i Frivillighetsmeldingen sagt at de skal gjennomføre pilotprosjekt med flerårige avtaler for tilskudd.³ Ettårig tilskudd som kommer et godt stykke ut på året gir et svakere grunnlag for å opprettholde aktivitet, følge opp målgruppen for organisasjonen, beholde ansatte og frivillige og øvrig organisasjonsdrift som skal til for å gjennomføre prosjekter. Det er ønskelig at en større del av prosjektmidlene også skal kunne brukes til administrasjon av selve organisasjonen, som for mange organisasjoner er selve grunnlaget og derfor har stor påvirkning på hvilke typer aktiviteter som kan gjennomføres.

Det er også viktig å se på muligheten for å tildele flere frie midler, slik at organisasjonene slipper å leve fra prosjekt til prosjekt, og på den måten kunne bli mindre bundet av prosjektene. En del driftsmidler viser seg å være vanskelig tilgjengelig for innvandrersorganisasjoner. Her bør myndighetene se på hvordan ordninger som momskompensasjon og grasrotmidler kan utvikles slik at de kan favne bredden av innvandrersorganisasjoner bedre. Det finnes ordninger med driftsmidler som er rettet mot

³ <https://www.regjeringen.no/contentassets/82a9eff104b3441d92c04198370a0724/nn-no/pdfs/stm201820190010000dddpdfs.pdf>. Side 70.

enkelte deler av frivilligheten. Myndighetene bør se på om det er mulig å forbedre eller etablere flere ordninger som gir driftsmidler til innvandrersorganisasjoner. En løsning som Frivillighet Norge ved flere anledninger har fremmet forslag om er at Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner ikke skal begrenses til 20 utvalgte kommuner.

Innvandrersorganisasjoner har en sterkere opplevelse av at myndighetene forsøker å styre hvilke aktiviteter de skal holde på med gjennom tilskuddsordningene, enn kontrollgruppen i undersøkelsen. Dette mener vi kan skyldes at føringene som følger med prosjektmidler øker denne opplevelsen for organisasjoner som er særlig avhengig av å få prosjektmidler når det er vanskelig å få tilgang på frie midler til drift. Det kan også være et tegn på mangelfull dialog og mindre tillit til myndighetenes frivillighetspolitikk. I intervjuene med innvandrersorganisasjoner kom det fram at man savner arenaer for dialog. En opplevelse av mindre tillit vil også kunne virke inn på om informasjon om tilskuddsordninger når frem, og om det føles trygt å søke om offentlige midler. Økt tillit mellom frivillig sektor og myndighetene er et viktig mål for Frivillighet Norges arbeid for forenkling og for å styrke frivillighetens frie og uavhengige rolle i samfunnet og demokratiet vårt.

Undersøkelsen viser at å søke midler for mange oppleves som komplisert og tidkrevende. Mange svarer også at de ikke kjenner til tilskuddsordningene. Dette gjelder særlig innvandrersorganisasjonene og i enda større grad de små innvandrersorganisasjonene. Som en del av forenklingsreformen må tilskuddsordninger forenkles for å treffe bredt. Både Frivillighet Norge, andre frivillige organisasjoner, kommuner og de som forvalter tilskuddsordninger må se nærmere på hvordan man i større grad kan gi målretta informasjon og opplæring til innvandrersorganisasjoner. Dette er arbeid som må gjøres kontinuerlig. Undersøkelsen viser et behov for dette, for eksempel på spørsmål om bruk av nasjonale tilskuddsordninger, som blant annet grasrotandel eller momskompensasjon. Her ser vi at flere innvandrersorganisasjoner ikke er kjent med ordningene, eller synes de er for kompliserte å søke på. Det må bli enklere å finne oversikt over hva organisasjonene kan søke på, hvilke frister som gjelder og hvor man kan henvende seg for å få veiledning og opplæring i arbeid med søknader.

En løsning som bør undersøkes er å etablere en felles aktør som innvandrersorganisasjoner, som ikke er i posisjon til å benytte seg av for eksempel momskompensasjon, kunne søke gjennom. En slik felles aktør kunne også bistått organisasjonene med informasjon om andre

tilskuddsordninger, hjelpe til med søknader, gi råd om utvikling av organisasjonene og samle erfaringer og foreslå eventuelle endringer i tilskuddsordninger som vil gjøre ordningene tilgjengelige for en større bredde av organisasjonene i frivillig sektor.